

Niedersächsische
Landeswahlleiterin

Schwedisch

Information från delstaten Niedersachsens valförrättare

Grundprinciperna i delstaten Niedersachsens kommunalvals-system

Grundprinciperna i delstaten Niedersachsens kommunalvals-system

I Niedersachsen väljs vart femte år representanter för mer än tvåtusen förvaltningsenheter på kommunal nivå ([regionfullmäktige [Regionversammlung], distriktsfullmäktige [Kreistage], stadsfullmäktige [Stadträte], kommunfullmäktige [Gemeinderäte], storkommunfullmäktige [Samtgemeinderäte], stadsdistriktsfullmäktige [Stadtbezirksräte] och ortsfullmäktige [Ortsräte]). I städer som inte ingår i distrikt [kreisfreie Städte] väljs bara stadsfullmäktige [Rat der Stadt]. I kommuner med fristående orter eller stadsdistrikt väljs dessutom ledamöterna i Orts- respektive distriktsråden. I vissa kommuner skall väljarna dessutom direkt välja styrelseordförande i distriktsfullmäktige och borgmästare.

I de kommuner som ingår i distrikt [kreisangehörige Gemeinden] avges röst i maximalt fem olika val:

- I kommuner som ingår i en storkommun [Samtgemeinde] för distriktsval [Kreiswahl], storkommunfullmäktigeval [Samtgemeinderatswahl], val av styrelseordförande i storkommunfullmäktige och val av styrelseordförande i distriktsfullmäktige [Landrätin-/Landratswahl];
- I enhetskommuner [Einheitsgemeinden] för distriktsval [Kreiswahl], kommunfullmäktigval [Gemeinderatswahl] liksom val av borgmästare och styrelseordförande i distriktsfullmäktige [Bürgermeisterin-/Bürgermeister- und Landrätin-/Landratswahl] och eventuellt ortsfullmäktigval [Ortsratswahl].

Vem får rösta?

Röstberättigad (så kallad aktiv rösträtt) är tysk medborgare eller medborgare i en annan medlemsstat i den Europeiska unionen som på valdagen är minst 16 år gammal och

- som sedan minst tre månader är folkbokförd i valdistriktet där han eller hon önskar rösta (t ex i distriktet [Landkreis] för distriktsfullmäktigval),
- som inte har förlorat sin rätt att rösta genom ett domstolsbeslut,
- som är upptagen i en röstlängd eller innehar ett röstkort.

Kommunerna (storkommunerna) ansvarar för röstlängderna. De röstberättigade tas i regel automatiskt upp i röstlängden. En förutsättning är emellertid att personerna har låtit folkbokföra sig i sin kommun (i rätt tid)!

Vem kan kandidera?

Kommunala representanter

Kandidera [så kallad passiv rösträtt] kan den som på valdagen

- är minst 18 år gammal
- sedan minst sex månader är bosatt i valdistriktet (t ex i kommunen för kommunfullmäktigval) och
- har tyskt medborgarskap eller medborgarskap i en annan medlemsstat i den Europeiska unionen och
- inte har förlorat sin rätt att kandidera genom ett domstolsbeslut.

Direktval

Kandidera vid val av styrelseordförande i distriktsfullmäktige kan den som på valdagen

- är minst 23 år men ännu inte 67 år gammal
- har tyskt medborgarskap eller medborgarskap i en annan medlemsstat i den Europeiska unionen
- inte har förlorat sin rätt att kandidera genom ett domstolsbeslut och som har bevisat att han/hon företräder de demokratiska principerna såsom förankrade i grundlagen.

Valbarhet vid dessa val förutsätter inte att kandidaten är bosatt i det valdistrikt, i vilket han eller hon kandiderar.

Vem kan föreslå kandidater?

Valförslag kan presenteras av politiska partier, sammanslutningar av röstberättigade (väljargrupper) och av enskilda personer. Beträffande väljargruppernas målsättningar, deras organisatoriska form, deras storlek osv existerar inga krav enligt vallagen. Även lösa sammanslutningar av röstberättigade kan därför agera som väljargrupper och komma in med valförslag för kommunalvalen.

Hur gör man för att komma med på ett valförslag?

Den som uppfyller kraven på valbarhet kan

- låta nominera sig som kandidat på listan (= valförslag) för ett politiskt parti om han eller hon tillhör detta parti eller är partilös
- bilda en väljargrupp tillsammans med andra medborgare som har samma eller liknande intressen och med dessa ställa upp en gemensam vallista, eller
- kandidera som enskild kandidat.

Beslut om vilka kandidater som skall tas med på ett politiskt partis eller en genom medlemskap organiserad väljargrupps (=partiliknande struktur med stadga och program) valförslag och kandidaternas rangordning måste avgöras i hemlig votering på partiets eller väljargruppens medlems- eller ombudsstämma.

I den hemliga voteringen får bara sådana röstberättigade tyska medborgare och medborgare i Europeiska unionens medlemsstater delta som är medlemmar i partiet eller den genom medlemskap organiserade väljargruppen. För att den hemliga voteringen skall vara giltig måste minst tre röstberättigade personer delta.

För att bilda en väljargrupp räcker det i regel med tre röstberättigade personer. Uppställning av kandidater på en ej genom medlemskap organiserad väljargrupps valförslag måste ske på en stämma där väljargruppens röstberättigade anhängare deltar. Inga formella regler gäller för kallelse till sådan stämma. Väljargruppens samtliga röstberättigade anhängare måste emellertid få tillfälle att kunna delta i stämman. Även här gäller att beslutet om vilka kandidater som skall tas med på valförslaget skall fattas på grundval av hemlig votering.

Den som vill kandidera som enskild kandidat kan nominera sig själv.

Partier, väljargrupper och enskilda kandidater kan bara komma in med sina valförslag när dessa stöds av ett visst antal röstberättigade i det aktuella valområdet (kommentar i avsnittet "Röstning" på nästa sida) genom underskrift på ett officiellt formulär. Endast den som redan varit kommunal representant i valområdet (t ex i kommunfullmäktige) eller är ledamot i den Tyska Förbundsdagen eller i delstaten Niedersachsens parlament är undantagen från detta krav. De officiella formulären för de stödande underskrifterna erhålls hos behörig valförrättare i det aktuella valområdet. Här kan även närmare information erhållas om t ex det antal stödande underskrifter som skall lämnas in.

För att få kandidera på ett valförslag till val av styrelseordförande i distriktsfullmäktige gäller de ovanstående reglerna i tillämpliga delar.

Röstning

Varje väljare erhåller en valsedel för varje val i vilket han/hon deltar (t ex en för val till distriktsfullmäktige och en för val till kommunfullmäktige och eventuellt även en valsedel för val av en styrelseordförande i distriktsfullmäktige för distriktet och för kommunen).

För val av förvaltningsenheter (t ex distriktsfullmäktige, kommunfullmäktige) kan tre röster avges med möjlighet till kumulering och röstning på kandidater från olika partier ["Panaschieren"]. Väljarna kan i motsats till riksdags- och delstatsparlamentsval markera tre alternativ på varje valsedel. De kan ge alla tre rösterna till ett valförslag i sin helhet (samlingslista) [Gesamtliste] eller en enda kandidat på valförslaget (kumulera). Rösterna kan emellertid även fördelas på flera samlingslistor och/eller flera kandidater på samma valförslag eller olika valförslag (fördelning av rösterna på olika kandidater ["Panaschieren"]).

Valsystemet förutsätter att alla kandidater är uppförda på valsedeln. Eftersom en enda kandidatlista för hela valområdet (t ex kommun, distrikt) skulle omfatta ett alltför stort antal kandidater sker en indelning av valområdet i så gott som lika stora valdistrikt med respektive olika kandidatlistor.

Om val av en borgmästare eller en styrelseordförande i distriktsfullmäktige äger rum i ett valområde sker detta enligt principerna för majoritetsval. Vid varje sådant direktval har väljaren bara en röst som han eller hon kan ge en kandidat genom markering på valsedeln.

Hur räknas mandatet fram?

Kommunala förvaltningsenheter

Mandatet för de kommunala förvaltningsenheterna fördelas enligt en kombination av principerna för person- och listval.

För att räkna fram mandatfördelningen används den proportionella valmetoden uppkallad efter engelsmannen Thomas Hare och den tyska matematikprofessorn Horst Niemeyer. Här överförs röstproportionen till mandatproportionen. Det totala antalet mandat som skall fördelas inom respektive församling multipliceras med antalet röster på en vallista och resultatet utav detta divideras med det totala antalet avgivna röster. Denna beräkningsmetod resulterar i en rad proportionella tal. Varje lista får först lika många mandat som dess proportionella andel av det totala antalet mandat anger. De mandat som härefter skall fördelas, tilldelas de partier eller väljargrupper eller enskilda kandidater som har de högsta procentsatserna. Inom partiernas och väljargrupporns valförslag prioriteras delvis enligt personvalsprincipen (rangordning enligt antalet personligt erhållna röster), delvis enligt principen för listval (rangordning enligt beteckningen i valförslaget). Ett

minimirösetal för deltagande i fördelningsförfarandet ("spärregelsklausul") existerar inte vid kommunalval.

Direktval

Direktvalen av borgmästare, styrelseordförande i distriktsfullmäktige genomförs enligt principen för majoritetsval.

Vald blir den som har erhållit mer än hälften av de giltiga rösterna, eller den kandidat för det enda godkända valförslaget som har erhållit fler ja-röster än nej-röster.

Om flera kandidater har ställt upp i valet, men ingen av dem har erhållit erforderligt antal röster, ska två söndagar efter valet en andra valomgång hållas mellan de två kandidaterna med de högsta röstantalerna. Vid lika antal röster ska lotten avgöra vem som får delta i den andra valomgången.

Var äger valen rum?

För röstning bildas valdistrikt. Mindre kommuner (inte mer än 2 500 invånare) bildar ett valdistrikt. Större kommuner delas in i flera valdistrikt. Kommunerna bestämmer antalet valdistrikt liksom en vallokal för varje valdistrikt.

Den som är upptagen i en röstlängd erhåller automatiskt ett röstkort. På detta är angivet var väljaren kan utöva sin rösträtt. Den som är förhindrad att uppsöka vallokalen eller utan egen förskyllan inte är upptagen i röstlängden kan ansöka om ett röstkort och poströsta.

Vem ansvarar för valen?

Kommunerna är i första hand ansvariga för förberedelse och genomförande av kommunalvalen. Kommunernas valbyråer (Wahlämter) har en rad organisatoriska uppgifter att uppfylla, bl a

- Uppställning och aktualisering av röstlängderna,
- Upplysa de röstberättigade om deras rösträtt,
- Utskick av röstkort och underlag för poströstning,
- Fastlägga och utrusta lokaler för röstning (vallokaler),
- Utnämna och utbilda valnämndsmedlemmar,
- Anskaffning av valsedlar,

- Sammanställa röstresultaten från de olika valdistrikten,
- Förvaring av röstunderlaget.

Viktiga åtgärder och beslut måste emellertid inte vidtas eller fattas av förvaltningsenheterna utan av oberoende valorgan. Dessa är valförrättare i distrikten, kommunerna och storkommunerna, de valutskott som skall bildas för varje valområde (t ex distrikt, kommun) liksom de valnämnder som skall sammankallas på valdagen.

Valutskottens uppgift är framför allt kontroll och godkännande av de inkomna valförslagen och fastställande av det slutgiltiga valresultatet.

Valnämnderna är ansvariga för att röstning sker på vederbörligt sätt i vallokalerna och för fastställande av valresultat.

Medlemmarna i valutskotten och valnämnderna utses bland de röstberättigade i det aktuella valområdet och utför sina uppgifter utan ersättning. Varje röstberättigad är förpliktad att överta ett sådant hedersuppdrag. I delstaten Niedersachsen behövs ca 66 000 personer som utför oavlönade uppdrag i samband med kommunalvalen.